



Det Fælles Bedste Nyhedsbrev 43

Pesticider dræber - et oplagt

tema for det kommende Folketingsvalg

Leder

Dansk landbrug fylder 60% af vores samlede areal i Danmark. Vi har ifølge EU's rammedirektiv fra 2009 forpligtiget os til kun at anvende pesticider som sidste udvej. Alligevel sprøjter vi mere og hyppigere end nogensinde; det fremgår af den årlige pesticidstatistik samt tallene for behandlingshyppighed.

Man kan ikke sprøjte halvdelen af det danske landskab med 2.230 tons aktiv gift hvert år (2023) uden at gøre skade på omgivelserne. Og hver mark kan ikke 'behandles' mere end fem gange hvert år i gennemsnit, uden at biodiversiteten forringes. Pesticider er den væsentligste faktor bag biodiversitetens frie fald. Det har miljømyndighederne vidst i mere end 25 år.

Fra landmandens marker går pesticiderne videre til mulden, hvorfra de siver ned til grundvandet og vores drikkevand. De flyver i luften og lejres i planterne og dermed i maden, vi spiser, og vandet, vi drikker. Mere end halvdelen af de undersøgte drikkevandsboringer i Danmark rummer rester af pesticider, forbudte såvel som lovlige. Nye undersøgelser viser at vi tisser gift.

Et fælles træk ved de nyere kemikalier er, at de har tendens til at være mere giftige end dem, der blev brugt tidligere. Mange pesticider har en hormonlignende aktivitet og er fedtopløselige. De er svært nedbrydelige i menneskekroppen og i naturen og de ophobes igennem fødekæder til dyr og mennesker, hvor de har potentielt skadelige effekter på miljø, og dyrs og menneskers helbred.

Pesticider er en gift. I 1936 opdagede nogle kemikere i nazi-Tyskland organofosfaterne, der senere skal blive til et af verdens mest solgte pesticider. Organofosfaterne virker ved at lamme nervesystemet på de insekter, landmanden gerne vil af med. Det tager under et minut for et insekt, at dø af de medfølgende kramper. Under et døgn for et menneske. Nazisterne så et potentiale i at bruge det som nervegas i krig og opførte den første fabrik. Brugen af pesticider spredtes efter krigen til samtlige verdensdele i et forsøg på at øge høstudbyttet og forhindre "skadedyr".

Pesticider er beregnet til at kontrollere for eksempel planter, insekter, svampe, gnavere og andre organismer, der opfattes som skadelige. Men de udgør en alvorlig sundhedsrisiko for mennesker og dyr. En lang række sygdomme forbindes med brugen af pesticider. Astma, allergi, hjerte-karsygdomme, hormonforstyrrelser, hjerneskader, manglende fertilitet og kræft. For eksempel er verdens mest udbredte herbicid, *glyphosat*, klassificeret som "sandsynligvis kræftfremkaldende for mennesker", og lige nu ligger mennesker på danske hospitaler og dør af tarmkræft.

Pesticider kan også påvirke miljøet. Over 98% af insekticider og 95% af herbicider havner andre steder end tilsigtet, inklusive arter de ikke er beregnet på, luft, vand, bundsedimenter og mad.

Dertil kommer cocktaileffekten, som betyder, at stoffer der hver for sig, er testede til at være sikre, i samspil kan blive til en sundhedsskadelig cocktail. Siden 2001 har der været 2574 pesticidprodukter til rådighed for danske landmænd, gartnere og skovbrugere. Og ingen har styr på synnergieffekten i den pærevælling, stofferne blandes i.

Derfor har vi bedt Kjeld Hansen, en af de største kendere af dansk landbrug og blandt dem, der ved mest om pesticider, om at redegøre for hvad det er, vi putter i naturen, miljøet, dyrene og os selv. God læselyst!

- naa





Ødelæggelsen af biodiversiteten ude på landet skyldes helt overvejende landbrugets anvendelse af sprøjtegifte på knap halvdelen af Danmarks areal, hvor ikke mindst harekillinger får det glatte lag. Foto: Dyrenes Beskyttelse.

Pesticider dræber – hvad troede du ellers?

Af Kjeld Hansen, journalist og forfatter

Siden 2009 har EU-landene været gensidigt forpligtet til at sikre, at alle, der anvender pesticider i erhvervsmæssig sammenhæng, følger de otte IPM-principper, som de fremgår af EU's rammedirektiv for bæredygtig anvendelse af pesticider. IPM står for 'Integreret Plantebeskyttelse', og kort fortalt går IPM ud på, at landmænd og andre, der bruger pesticider, skal arbejde aktivt for at forebygge og begrænse uønskede planter, svampe og skadedyr på måder, der mindsker behovet for pesticider og vækstreguleringsmidler. Først som sidste udvej, når alt andet glipper, bør der sprøjtes.

Officielt bekender den danske Miljøstyrelse og landbrugets danske organisationer sig til rammedirektivet og IPM-principperne, men i virkelighedens verden har IPM-påbuddet aldrig fungeret i Danmark. Den årlige pesticidstatistik viser, at forbrugstallene for 2010 var 1.900 tons aktivstoffer med 1,1 kg pr. hektar, mens forbruget i 2023 var vokset til 2.230 tons og 1,2 kg pr. hektar.

Ser man på behandlingshyppigheden, så er udviklingen også løbet helt løbsk. Behandlingshyppigheden angiver, hvor mange gange det gennemsnitlige landbrugsareal kan sprøjtes med den solgte mængde pesticider i standarddoseringer. Miljøstyrelsen har offentliggjort dette mål i 30 år som en del af deres årlige statistik over bekæmpelsesmidler. I 2022 var behandlingshyppigheden 5,3 og i 2023 4,2. Begge år udviste den højeste hyppighed siden statistikkens start i 1997.

Den udstrakte anvendelse af pesticider kan desuden få helt utilsigtede virkninger. Ofte tror landmænd, at det kun er insektmidler, der kan slå insekter ihjel, mens svampemidler og ukrudtsmidler betragtes som

harmløse for f.eks. bier. Herbicider anvendes hovedsageligt til at dræbe uønskede planter i eller nær dyrkede afgrøder, mens fungicider spredes på afgrøderne for at forebygge svampesygdomme som meldug, rust og skimmelsvampe.

Sygdomme forbundet med pesticider

Sygdom/Kategori	Eksempler på sygdomme	Kommentar
Kræft	Leukæmi, non-Hodgkin lymfom, prostatakræft, brystkræft	Flere pesticider er klassificeret som kræftfremkaldende af WHO/IARC
Neurologiske sygdomme	Parkinsons sygdom, Alzheimers, neuropati	Især langvarig eksponering er kritisk
Hormonforstyrrelser	Forstyrrelser i skjoldbruskkirtel, fertilitetsproblemer	Visse pesticider virker som hormonforstyrrende stoffer (endokrine disruptorer)
Reproduktionsskader	Lav sædkvalitet, infertilitet, spontan abort	Påvist i både dyrestudier og mennesker
Medfødte misdannelser	Neuralrørsdefekter, hjertefejl, væksthæmning	Eksponering under graviditet øger risikoen
Åndedrætslidelser	Astma, bronchitis	Luftbåren eksponering via sprøjtning
Hudsygdomme og irritationer	Kontaktdermatitis, allergiske reaktioner	Direkte kontakt eller rester i fødevarer
Leverskader	Levertoksicitet, enzymforstyrrelser	Især ved langvarig eller høj eksponering
Nedsat immunforsvar	Øget infektionsrisiko, autoimmun sygdom	Nogle pesticider svækker immunresponsen
Psykiske lidelser	Depression, angst, kognitiv svækkelse	Observeret hos landmænd og arbejdere i pesticidintensive områder

Kilder: ChatGPT, diverse forskningsartikler som validering

Kilde: <https://gylle.dk/vi-slap-af-med-tobakken-nu-gaelder-det-sproejtegiftene/>

Man sprøjter derfor gerne med disse midler i blomstrende afgrøder i dagtimerne, mens insekterne er aktive. Men der er fremkommet beviser på, at svampemidler rent faktisk skader insekter.

En storstilet undersøgelse af humlebiernes tilbagegang i Nordamerika har konkluderet, at den bedste forklaring er brugen af fungicider, og altså hverken insekticider eller herbicider. Denne undersøgelse viste også, at brugen af et bestemt fungicid, chlorothalonil, var stærkt korreleret med forekomst af en bestemt sygdom, *Nosema bombi*, der kan være årsag til dødelig diarré hos humlebier. Uafhængigt af denne undersøgelse har andre forskere påvist, at honningbier, der udsættes for chlorothalonil, er mere modtagelige for en nært forbunden anden sygdom, *Nosema ceranae*.

Det er ikke klarlagt, hvordan dette fungicid skader bierne, men en teori lyder, at det dræber de gavnlige mikrober i biens tarmsystem, og at det gør bierne mere modtagelige for sygdomme.

Chlorothalonil har været i brug siden 1964 og er et af de mest udbredte pesticider i verden. I Danmark var chlorothalonil lovligt at bruge frem til 2003 mod svampesygdomme i hvede, kartofler, ærter, løg, porre, solbær, ribs og jordbær på friland samt agurk og pryddplanter på friland og i væksthuse. Pesticidet blev derefter klassificeret som "muligt kræftfremkaldende" og er ikke længere tilladt i Danmark.

Mens nogle fungicider synes at være direkte skadelige for bier, er der andre med mere subtile virkninger. For eksempel findes der en gruppe fungicider (EBL-midler), der er kendt for at virke synergetiske med insekticider, dvs. at stofferne forstærker hinandens virkning, når de bliver blandet. Nogle fungicid-insekticid-blandinger kan derfor være op til 1000 gange mere giftige for bier og formentlig også andre insekter end insekticidet alene. Dens slags uforudsigelige interaktioner vil aldrig blive opfanget i de obligatoriske tests, som nye pesticider skal gennemgå, før de anmeldes til godkendelse hos myndighederne. Af den simple årsag, at alle nye kemikalier testes hver for sig.

Fenix[®]

ADVARSEL

Brugsanvisningen skal følges for ikke at bringe menneskers sundhed og miljøet i fare (EUH401).

Mistænkt for at fremkalde kræft (H351).

Meget giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger (H410).

Vær opmærksom på, at Arbejdstilsynet har regler for arbejde med og udsættelse for plantebeskyttelsesmidler. Læs nærmere i det eventuelt lovpligtige sikkerhedsdatablad.

Overtrædelse af nedenstående særligt fremhævede forskrifter kan medføre straf.

Må kun anvendes til ukrudtsbekæmpelse i gulerødder, løg, friske ærter med og uden bælg, kartofler og tørrede ærter og bønner.

Brugsanvisningens doseringsangivelser må ikke overskrides. Må i friske ærter med og uden bælg ikke behandles senere end 70 dage før høst.

Må i kartofler ikke behandles senere end 40 dage før høst.

Må ikke anvendes nærmere end 10 meter fra vandmiljøet (vandløb, søer mv.) for at beskytte organismer, der lever i vand.

Må i gulerødder og løg ved splitdosis på maks 1+0,75+0,75 l/ha ikke anvendes nærmere end 2 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Må i løg ved dosis 1,5-2 l/ha ikke anvendes nærmere end 10 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Må i tørrede ærter og friske ærter i vækststadiet 11-30 ved dosis 0,5-1 l/ha ikke anvendes nærmere end 10 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Må i kartofler ved dosis 1-2 l/ha ikke anvendes nærmere end 10 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Må i bønner, tørrede og friske ærter og kartofler ved dosis 2-2,5 l/ha ikke anvendes nærmere end 15 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Må i gulerødder og friske ærter ved dosis 2 l/ha ikke anvendes nærmere end 15 meter fra §3-områder for at beskytte vilde planter.

Undgå forurening af vandmiljøet med produktet eller med beholdere, der har indeholdt produktet. Rens ikke sprøjtestyr nær overfladevand.

Opbevares under lås og utilgængeligt for børn (P405 og P102).

Må ikke opbevares sammen med fødevarer, drikkevarer og foderstoffer.



DK84990574B

Førstehjælp: se brugsanvisningen

Ukrudtsmiddel nr. 18-417

Omfattet af Miljøministeriets bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler og plantebeskyttelsesmiddelforordningen 1107/2009.

Analyse

Aclonifen 600 g/l (49,6% w/w)

Netto 5 liter

Flydende

Midlet er et suspensionskoncentrat.

Fabr.nr./Produktionsdato:

se pakningen

Produktet er ved korrekt opbevaring og uåbnet emballage

holdbart i mindst 2 år efter

produktionsdatoen.

Produktionsdatoen er påtrykt

emballagen.

Bayer A/S
Arne Jacobsens Allé 13
DK-2300 København S
Tlf. 45 23 50 00
www.cropscience.bayer.dk

Bayer

"Fenix" er et meget populært sprøjtemiddel blandt danske landmænd, til trods for at det mistænkes for at kunne volde kræft. Etiket fra Middeldatabasen.

Selvom vi selvfølgelig godt ved, at i den virkelige verden udsættes bier og andre insekter næsten aldrig for blot et enkelt kemikalie ad gangen. I virkelighedens natur bliver de – fra den dag de klækkes af ægget – sandsynligvis udsat for en kompleks blanding af menneskeskabte kemikalier, hvis interaktioner det rækker langt ud over vores evner at forudsige eller forstå. Danske landmænd og gartnere har adgang til at benytte 450 forskellige pesticidprodukter (2023), og selv om der er sket en reduktion fra 570 markedsførte produkter i 2018, så siger det sig selv, at det ikke er muligt at forudsige de miljømæssige følger af storskala anvendelsen i landskabet af så mange forskelligartede kemikalier. Miljømyndighederne gør desværre ikke forsøget, men fortsætter med at teste hvert enkelt pesticid individuelt.



Trods milliondyre kampagner for at reducere giftforbruget sprøjter danske landmænd mere end nogensinde. En væsentlig forklaring er de hurtigt voksende virksomheder, hvor 1000 hektar ikke længere er et særsyn som et "almindeligt" landbrug. Størrelsen betyder, at der hverken er tid eller mandskab til at overvåge eventuelle udbrud af sygdomme, så derfor sprøjtes der i stigende grad forebyggende mod teoretiske skadevoldere. Foto: Niels Andersen.

Mindre giftigt end rødvin

Helt ude i hampen støder man af og til på selvudnævnte toksikologer og landbrugsformænd, der markedsfører bizarre påstande, som for eksempel at øl og rødvin er mere giftigt end pesticider. Tager man dem på ordet og byder på en drink af pesticider, trækker de dog som oftest følehornene til sig.

I en berømt episode på den franske TV Canal+ fra marts 2015 optrådte en ekspert ved navn Patrick Moore, der bombastisk tilbød at drikke det kontroversielle Monsanto-ukrudtsmiddel Roundup for at demonstrere, hvor ufarlig glyfosat er. Da den franske studievært tilbød ham et glas med ukrudtsmidlet, nægtede han dog og afbrød interviewet.

Videoen blev straks populær på Facebook, og en indigneret talskvinde for Monsanto tog straks afstand fra indslaget og gjorde det klart: "Dr. Patrick Moore er ikke og har aldrig været en betalt lobbyist for Monsanto". Verdenssundhedsorganisationen WHO klassificerede i samme uge glyfosat som et "sandsynligt kræftfremkaldende stof".

En ofte fremført påstand fra landbrugets lobbyister lyder også, at brugen af pesticider i dag er sikrere for miljøet end i de gamle dage med DDT og lignende skrappe sager. Afhængige brugere er ivrige efter at påpege, at den samlede vægt af pesticider, der spredes i landskabet, er faldet. Tallene står for vægten af den 'aktive ingrediens', hvilket betyder vægten af det faktiske giftstof, men det er ofte blandet op med andre kemikalier og i en meget større mængde vand eller andet opløsningsmiddel. Disse andre såkaldte "inaktive" kemikalier skal ikke godkendes efter tests på samme måde som de "aktive" ingredienser. Nyere undersøgelser tyder imidlertid på, at den kombinerede effekt af blandingen kan være langt mere giftig end den 'aktive' ingrediens alene, men selve blandingsformlen betragtes som en forretningshemmelighed, der

ikke skal oplyses.

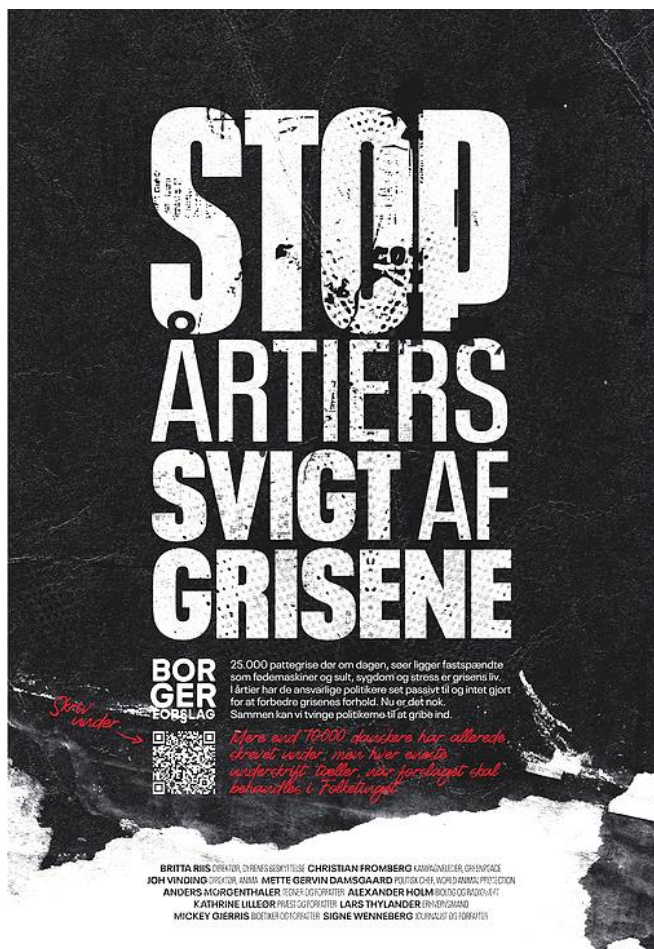
Pesticidprodukterne sælges til landmænd i EU under dramatiske, kraftfulde eller nogle gange bare ligefrem mærkværdige navne. Blandt de mest kendte er blandinger med glyfosat, som bl.a. findes i Roundup. Forskellige andre insekticider med særlige navne omfatter Shadow, Cruiser, Mavrik, Advocate, Vendetta og endda Gandalf – sidstnævnte er et pyrethroidbaseret insekticid.

Et fælles træk ved nyere kemikalier er, at de har en tendens til at være meget mere giftige end dem, der blev brugt tidligere.

”Den oprindelige nultolerance for giftrester i det såkaldt ”rene” danske grundvand er for længst opgivet og erstattet af kravværdier for, hvor meget pesticid der må være i dit drikkevand” - Kjeld Hansen

I 1945 blev DDT typisk anvendt i landbruget med en mængde på omkring 2000 gram pr. hektar. De mere moderne insekticider som aldicarb (forbudt i Danmark siden 2004), pyrethroider (fire lovlige produkter i Danmark) og neonikotinoider (forbudt i alle EU-lande fra 2019) anvendes med henholdsvis 100, 50 og 10 gram pr. hektar. Alligevel er de langt mere giftige for insekter end DDT – og det gælder både de gode insekter og de ’onde’.

Det er logisk at påpege, at nettoeffekten ved at skifte over til kemikalier, der skal bruges i mindre mængder, men er langt mere giftige, kan udgøre en større risiko for insekterne, fordi fejl og sjuks med doseringen af disse såkaldte minimidler får langt større virkninger. Neonikotinoider og fipronil er f.eks. omkring 7000 gange mere giftige for bier end DDT, så når man bytter to kilo DDT (der ville kunne dræbe omkring 74 millioner honningbier) ud med 10 gram af et neonikotinoid (der ville kunne dræbe 2,5 milliarder onningbier), så er det ikke et skridt i den rigtige retning: I hvert fald ikke ud fra biens synsvinkel.



Svinenes antal falder de kommende år

Intensive svinekødsproduktionssystemer vil sandsynligvis udløse mere samfundskritik i de kommende år. Afrikansk svinepest (ASF) antages at være kommet for at blive i EU, men ingen større udbrud forventes. Kombineret med implementering af strengere love i visse EU-lande, stigende offentlig kritik og faldende eksportmuligheder forventes EU's svinekødsproduktion at falde 0,5 % om året mellem gennemsnittet for 2022-2024 og 2035 (eller 1,2 millioner ton sammenlignet med 2022-2024). I EU vil miljømæssige og samfundsmæssige bekymringer fortsætte med påvirke forbrugernes præferencer for svinekød i positiv udfasning.

Kilde: [EU AGRICULTURAL OUTLOOK 2024-2035.](https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/48b04248-de6c-4608-bbcf-f2c9e0ed9d2b_en?filename=agricultural-outlook-2024-report_en.pdf)

https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/48b04248-de6c-4608-bbcf-f2c9e0ed9d2b_en?filename=agricultural-outlook-2024-report_en.pdf

Selvfølgelig er landbrugets insekticider ikke produceret med den hensigt at slå honningbier, humlebier og andre gavnlige eller harmløse insekter ihjel. Insekticider er målrettede bedst muligt mod uønskede insekter som bladlus, mellus og planteædende sommerfuglelarver, og denne målretning opnår man for eksempel ved at sprøjte om aftenen, når de fleste bier og sommerfugle allerede sover udenfor marken, så langt den største del af den anvendte giftmængde ikke kommer i nærheden af dem.

Men man kan ikke sprøjte halvdelen af det danske landskab med 2.230 tons aktiv gift hvert år (2023) uden at gøre skade på omgivelserne. Og hver mark kan ikke 'behandles' mere end fem gange hvert år i gennemsnit, uden at biodiversiteten forringes. Det har miljømyndighederne vidst i mere end 25 år.

Det kan derfor næppe undre, at vores dyreliv er i problemer, når planter og dyr, der lever på og nær landbrugsjord, bliver oversprøjtet igen og igen hvert eneste år.

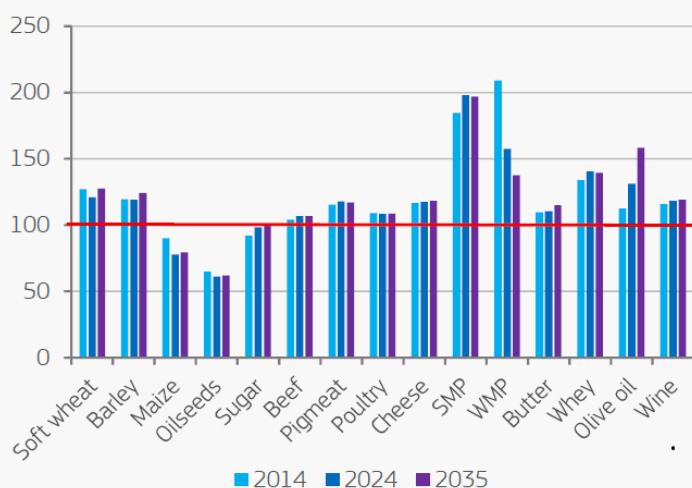
"Kartoffelmarker sprøjtes i gennemsnit med op til 18 forskellige midler, men ingen har styr på synergieffekten i den pærevælling, hvor stofferne blandes" - Kjeld Hansen

Insekticider kan dræbe alle insekter, ikke kun dem de er rettet mod, uanset hvad 'dobbelttænkerne', der tjener deres penge på at fremstille agrokemikalier, forsøger at få dig til at tro. Læg dertil effekterne af både herbicider og fungicider, der utvivlsomt også rammer insekterne, udover at dræbe uønskede planter og svampe.

Pesticider, der udbringes med traktor (eller fra sprøjtefly, som det stadig er almindelig praksis i Nord- og Sydamerika), kan svæve på vinden ind i de levende hegn og længere væk. Midler, der bruges til at bejdse såsæd, kan ophobes i dyrkningsjorden og derfra sive ud i vandløbene. Uundgåeligt er det, at stadig større områder ude på landet bliver forurenede med pesticider.

TRADE AND FOOD SECURITY

GRAPH 1.26 EU self-sufficiency rates for selected agricultural commodities (%)



Note: Self-sufficiency rates are calculated as production/consumption. A value above 100 indicates the capacity to export.

Outlook 2024-2035

Al snak om mangel på fødevarer i EU i de kommende år er den rene propaganda for øget favorisering af de ekstreme produktionsformer. Majs og oliefrø vil være de eneste afgrøder, der stadig importeres i mindre omfang i det kommende tiår. Det fremgår af ["EU AGRICULTURAL OUTLOOK 2024-2035"](https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/48b04248-de6c-4608-bbcf-f2c9e0ed9d2b_en?filename=agricultural-outlook-2024-report_en.pdf) fra EU-kommissionen december 2024. Spredningen af dyresygdomme og geopolitiske konflikter kan dog betragtes som værende en væsentlig kilde til usikkerhed, som kan ændre udsigterne for EU's handelsforbindelser. Bemærk det betydelig overskud af kød der allerede produceres, ikke mindst af svinekød. Forkortelser: SMP betyder skummetmælkspulver og WMP betyder sødmælkspulver.

https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/48b04248-de6c-4608-bbcf-f2c9e0ed9d2b_en?filename=agricultural-outlook-2024-report_en.pdf

Kartoffelmarker sprøjtes i gennemsnit med op til 18 forskellige midler, men ingen har styr på synergieffekten i den pærevælling, hvor stofferne blandes. Ifølge den danske Middeldatabasen5, der føres

af landbrugets forskningscenter, men for offentlige penge, har der siden 2001 været 2574 pesticidprodukter til rådighed for danske landmænd, gartnere og skovbrugere.

I dag (2025) er der 350 lovlige midler tilbage, men gang på gang dukker gamle, forbudte kemikalier op i grundvandsprøverne i skikkelse af pesticider, der blev forbudt i 1990'erne eller tidligere. Det betyder, at hver gang Jens Hansen kører ud med sin marksprøjte, spæder han den enorme cocktail op, som er brygget siden Anden Verdenskrig, hvor pesticiderne vandt udbredelse, og som langsomt siver ned i grundvandet.

Nederlag på nederlag

Allerede da den danske miljøminister Christian Christensen (Kr.F.) i 1986 lancerede den første danske pesticidhandlingsplan, begrundede han nødvendigheden med disse ord:

”Formålet med denne handlingsplan er at nedbringe bekæmpelsesmiddelforbruget for derigennem:

- at beskytte mennesker mod sundhedsmæssige risici og skadevirkninger som følge af brugen af bekæmpelsesmidler. Dette gælder såvel for brugerne af midlerne som for befolkningen i almindelighed, der især må sikres mod indtagelse via levnedsmidler og drikkevand.

- at beskytte miljøet – dvs. såvel harmløse organismer som nytteorganismer blandt flora og fauna på landjorden og i akvatiske miljøer.”

Formålet kan ikke siges at være opnået, trods 40 års indsats. Kræftsygdomme, ufrugtbarhed for mænd såvel som kvinder og hjerneskader som følge af Parkinsons Sygdom er i dag anerkendt som forårsaget af pesticider. Læg dertil, at biodiversiteten er i frit fald som i resten af verden, og at mere end halvdelen af de undersøgte drikkevandsboringer i Danmark rummer rester af pesticider, forbudte såvel som lovlige.

”Resultatet har været en langsomt snigende, men fremadskridende forurening af stadig mere jord, luft, vand og stort set alle levende organismer” - Kjeld Hansen

Den oprindelige nultolerance for giftrester i det såkaldt ”rene” danske grundvand er for længst opgivet og erstattet af kravværdier for, hvor meget pesticid der må være i dit drikkevand. Når politikere og andre velmenende borgere taler om det rene vand, som vi drikker direkte fra vandhanen og skal værne om, så er det en gammel myte. Den mistede sin sandhedsværdi allerede for 25 år siden.

Drikkevandet og biodiversiteten kunne have været reddet, men modstanden fra de kemiafhængige jordbrugere og deres politiske støtter i Danmark såvel som i resten af Europa har gang på gang udvandet de mange handlingsplaner, der er vedtaget gennem årene. Resultatet har været en langsomt snigende, men fremadskridende forurening af stadig mere jord, luft, vand og stort set alle levende organismer.

Det er et faktum, at vi alle sammen tisser pesticider, hvis ikke vi spiser strengt økologisk. I en undersøgelse fra 2022 fandt internationale forskere i et to-ugers kontrolleret fødevarerprojekt, at personer der spiste en diæt baseret på konventionelle fødevarer udskilte signifikant flere pesticidrester i den daglige urin sammenlignet med dem, der spiste en økologisk diæt. Ligeledes blev det påvist, at et skifte fra konventionel til økologisk kost reducerede den samlede udskillelse af pesticidrester markant. Forskellen var klar og statistisk signifikant.

BLIV MEDLEM AF DET FÆLLES BEDSTE

Hvad får du ud af at være medlem af Det Fælles Bedste? - Det korte svar er

Viden. Handling og Omstilling. Fællesskab - og Håb

Vi er i færd med at skabe en bred borgerbevægelse, der skaber omstilling gennem handlinger i lokale og nationale fællesskaber. Der er som vi ser det intet mere vigtigt for vi lever ærlig talt i en vanvittig tid. Med krige, splittelse, klimakrise, naturkrise og alt for meget mistrivsel og mental utilfredshed.

Borgerne i Danmark kan skabe gode liv med langt mindre stress og langt mere lighed og sammenhold. Vi kan skabe bæredygtighed og leve i harmoni med naturen. Vi kan vælge at leve i fred med hinanden. Vi har alle løsningerne på de mange store kriser udarbejdet gennem de sidste årtier. Vi kan alt - hvis vi er mange nok.

Det handler om at samles og række ud efter hinanden. Få rejst foreninger og skabt handlinger og projekter vi virkelig brænder for. Vi er borgerne i dette land, vi er de mange og vi har et demokrati. Slut med afmagten. Borgerne kan skabe den fremtid, vi ønsker - når vi er mange nok.

Som medlem er du med til at forme fremtiden.

I Det Fælles Bedste handler og nytænker vi for at skabe en fremtid, der er værd at leve i. Du kan være med. Som medlem støtter du vores arbejde! Det koster fra 200 kr./ år. Samlet bliver vi en bevægelse, der formår at gennemføre de nødvendige omstillinger, også i Folketing og landets byråd. Men det haster!

Som medlem bliver du en del af et politisk udviklende, handlende og aktivistisk miljø.

Få netværk, ideer, sparring, erfaringer, viden. Få nyhedsbreve med jævnlige opdateringer om omstillingen.

Du kan udvikle, forme og deltage i projekter, hvis du har en god ide til et projekt eller initiativ.

Hjælp os med at skabe kontakt til mange områder af samfundet og udbrede samarbejdet om den grønne omstilling - for der intet vigtigere end at skabe en levende fremtid.

Vi har løsningerne. Det handler om engagement - at turde handle, blive mange, der vil den samme vej væk fra barbariet og idiotiet. Om at samles i netværk, at få rejst foreninger og skabt handlinger!

Dette er en opfordring til dig, til din forening og dine netværk om at blive medlem af *Det Fælles Bedste*. Vi er i gang med at skabe en bred politisk borgerbevægelse, som kan starte omstillingen til et bæredygtigt samfund. Vores DNA er at samle de forskellige bevægelser og skabe en bred koalition af engagerede.

Vær med!

- Bliv medlem [her](#)
- Læs vores grundlag [her](#)
- Følg vores daglige facebook [her](#)
- Få et over blik over "**Hvad vi laver**", vores ["Strategi for en fremtid der er værd at leve i"](#) og vores politik ift. de vigtigste områder [her](#) og [her](#)

